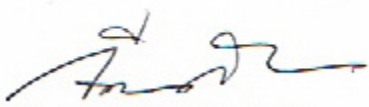

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน		รหัส	WI-CICAL-๐๔
	การเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก		หน้า	๑/๕
			แก้ไขครั้งที่	๐
			ประกาศใช้วันที่ ๐๗/๐๔/๕๘	

ผู้จัดทำ (นางสาวปัทมา เชื้อไทย) เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาระบบ ๐๓ / ๐๔ / ๕๘	ผู้ตรวจสอบ (นางสาวกิริติยา สวัสดิภาพ) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาระบบ ๐๓ / ๐๔ / ๕๘
	ผู้อนุมัติ (นางสาวพนันท์ กองมาก) ผู้อำนวยการศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน สินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๐๗ / ๐๔ / ๕๘

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน	รหัส	WI-CICAL-๐๔
	การเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก	หน้า	๒/๕
		แก้ไขครั้งที่	๐
		ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเก็บตัวอย่างข้าวเปลือกเพื่อวิเคราะห์ สารพิษตกค้าง หรือการปนเปื้อนโลหะหนัก รวมทั้งการวิเคราะห์คุณภาพ

๒. ผู้ปฏิบัติงาน

หัวหน้าผู้ตรวจประเมิน ผู้ตรวจประเมิน หรือ ผู้ตรวจประเมินฝึกหัด

๓. คำนิยาม

ความหมายของคำอื่น ๆ ที่ใช้ในเอกสารนี้ให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ๔.๑ บันทึกรูปการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ และพืช ส่งวิเคราะห์ (F-CICAL-๒๗)
- ๔.๒ ค่าปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (MRL) ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง สารพิษตกค้าง (มกษ. ๙๐๐๒ - ๒๕๕๑)

๕. อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

- หลาวแทงกระสอบ เช่น หลาวสั้น หลาวสองชั้น
- ถังบรรจุตัวอย่างข้าวและยางรัดปากถุง
- ป้ายรายละเอียด
- สติกเกอร์หรือเทปกาวปิดรูส้อมที่กระสอบ
- กระบวย
- ถาด/ถัง
- ใบนำส่งตัวอย่าง
- ปากกาเคมี

๖. เกณฑ์คุณภาพเพื่อเก็บตัวอย่างทดสอบ

- ๖.๑ คณะผู้ตรวจประเมินการสุ่มเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก ไม่น้อยกว่าตัวอย่างละ ๑ กิโลกรัม โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแล้วแต่กรณี ดังนี้

๖.๑.๑ การสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกที่มีความชื้นต่ำ (ข้าวแห้ง)

- (๑) เตรียมอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการสุ่มตัวอย่าง

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน		รหัส	WI-CICAL-๐๔
	การเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก		หน้า	๓/๕
			แก้ไขครั้งที่	๐
			ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

- (๒) ใช้หลาวแทงเข้าไปในกระสอบท่ามุม ๓๐ องศา จากแนวนอน ให้รู้รับเมล็ดคว่ำลง เมื่อแทงถึงตอนกลางแล้วจึงหมุนรูรับข้าวเปลือกให้หงายขึ้นแล้วค่อยๆ เขย่าเบาๆ เพื่อให้เมล็ดไหลผ่านรู
- (๓) ลงภาชนะรองรับ แหงให้ทั่วๆ ทั้งส่วนบน ส่วนกลาง และก้นกระสอบ
- (๔) เมื่อดึงหลาวออกจากกระสอบจะต้องใช้ปลายหลาวเกลี่ยรูให้ปิดทับรูเพื่อป้องกันข้าวเปลือกไหลออกและป้องกันนกเข้าเจาะทำลายข้าวเปลือก
- (๕) ในระหว่างการสุ่มตัวอย่าง จะต้องพิจารณาความสม่ำเสมอทางกายภาพของข้าวเปลือก เช่น ชนิดพันธุ์ สีเมล็ด ขนาดและรูปร่างเมล็ด ระดับของสิ่งเจือปน หากมีสภาพใดบ่งชี้ถึงความไม่สม่ำเสมอของข้าวเปลือกภายในกอง อาจจะทำให้แบ่งกองตัวอย่างใหม่ แต่บางกรณีไม่สามารถแบ่งกองได้ เช่น เมล็ด คละขนาด คละสี ให้ปฏิเสธการสุ่มตัวอย่าง
- (๖) การสุ่มตัวอย่างตามกฎ ISTA ดังภาคผนวก หากต้องการสุ่มจากทุกกระสอบของตัวอย่างที่มีอยู่ทั้งหมด เพื่อให้มั่นใจว่าได้ตัวแทนเมล็ดพันธุ์ที่ถูกต้องและทั่วถึงก็สามารถปฏิบัติได้
- (๗) เมื่อได้ตัวอย่างตามต้องการแล้ว แต่ปริมาณมากเกินไปให้แบ่งตัวอย่าง หากไม่มีเครื่องแบ่งให้ใช้หลักการแบ่งครึ่งด้วยมือจนได้ขนาดที่ต้องการ เกลี่ยภาชนะที่เตรียมไว้ พร้อมใบนำส่งเพื่อทดสอบและวิเคราะห์คุณภาพข้าวเปลือกต่อไป

๖.๑.๒ การสุ่มตัวอย่างข้าวเปลือกที่มีความชื้นสูง (ข้าวสด)

- (๑) เลือกอุปกรณ์สำหรับสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เช่น หลาวสุ่มตัวอย่างชนิดสองชั้น กระบวยพลาสติก ถังพลาสติก ถังบรรจุ และใบนำส่งตัวอย่าง
- (๒) สุ่มเก็บตัวอย่างโดยการใช้กระบวยตักจากรอบๆ กองข้าวเปลือกรวมไว้ในภาชนะที่เตรียมไว้ เช่น ถังพลาสติก หรือสุ่มโดยใช้หลาวขนาดใหญ่ชนิดสองชั้น หมุนปิดรูรับเมล็ดให้สนิทก่อนแทงเข้าไปในกองข้าวเปลือกให้สุดปลายหลาว หมุนหลาวให้เปิดเพื่อรับข้าวเปลือก แล้วหมุนปิดก่อนที่จะดึงออกจากกอง นำข้าวเปลือกที่ได้เทรวมกับตัวอย่างที่สุ่มไว้ก่อนหน้านี้ แหงหลายๆ จุดจนแน่ใจว่าทั่วถึง
- (๓) กรณีที่ตัวอย่างรวมมีจำนวนมาก ให้ทำการแบ่งลดขนาดตัวอย่างลงตามหลักการ แล้วนำตัวอย่างที่ได้บรรจุลงถังพลาสติกที่เตรียมไว้ ปิดฉลากให้เรียบร้อย พร้อมใบนำส่งตัวอย่าง

๖.๒ คณะผู้ตรวจประเมินปิดฉลากหีบห่อตัวอย่างอย่างแน่นหนา ป้องกันการสูญหาย พร้อมเขียนหรือปิดฉลากที่หน้าหีบห่อตัวอย่าง ระบุรายละเอียดดังนี้

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน	รหัส	WI-CICAL-๐๔
	การเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก	หน้า	๔/๕
		แก้ไขครั้งที่	๐
		ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

- ชื่อเกษตรกร/นิติบุคคล/กลุ่มเกษตรกร
- ที่อยู่เกษตรกร/นิติบุคคล/กลุ่มเกษตรกร
- พันธุ์ข้าว
- พื้นที่ปลูก
- วันที่เก็บเกี่ยว
- วันที่เก็บตัวอย่าง
- ผู้เก็บตัวอย่าง

ทั้งนี้ คณะผู้ตรวจประเมินต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการส่งตัวอย่างข้าวเปลือกเพื่อวิเคราะห์สารเคมีและโลหะหนักประเภทใด โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงที่พบในการตรวจประเมิน

- ๖.๓ คณะผู้ตรวจประเมิน บันทึกรายละเอียดในบันทึกการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ และพืช ส่งวิเคราะห์ (F-CICAL-๒๗)
- ๖.๔ คณะผู้ตรวจประเมินส่งตัวอย่างข้าวปัดผนีกไว้ พร้อมแนบบันทึกการเก็บตัวอย่างให้หน่วยตรวจวิเคราะห์
- ๖.๕ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผลการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างข้าว สรุปผลเสนอหัวหน้ากลุ่มควบคุมฯ หรือหัวหน้ากลุ่มตรวจรับรองฯ เพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป
- ๖.๖ คณะผู้ตรวจประเมินพิจารณาผลการวิเคราะห์ ทางกายภาพ (ข้าวเปลือก GAP) เทียบกับมาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าว (มกษ. ๔๔๐๑ - ๒๕๕๑) มาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวหอมมะลิไทย (มกษ. ๔๔๐๐ - ๒๕๕๒) มาตรฐานสินค้าเกษตร ข้าวหอมมะลิไทย (มกษ. ๔๐๐๐ - ๒๕๕๖) มาตรฐานสินค้าเกษตรข้าว (มกษ. ๔๐๐๔ - ๒๕๕๕) ดังตารางที่ ๑
- ๖.๗ กรณีการตรวจวิเคราะห์สารพิษและโลหะหนักตกค้าง พิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สารพิษตกค้าง : ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (มกษ. ๙๐๐๒ - ๒๕๕๑)

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน	รหัส	WI-CICAL-๐๔
	การเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก	หน้า	๕/๕
		แก้ไขครั้งที่	๐
		ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

ตารางที่ ๑ เกณฑ์การวิเคราะห์ทางกายภาพ (ข้าวเปลือก GAP)

ที่	รายละเอียดการวิเคราะห์	เกณฑ์มาตรฐาน	
		ข้าวหอมมะลิ	ข้าวทั่วไป
๑	เปอร์เซ็นต์ต้นข้าว	ไม่ต่ำกว่า ๓๖%	ไม่ต่ำกว่า ๓๔%
๒	เปอร์เซ็นต์ข้าวพันธุ์อื่นปน	ไม่เกิน ๕%	ไม่เกิน ๕%
๓	เปอร์เซ็นต์ข้าวเมล็ดแดงปน	ไม่เกิน ๑%	ไม่เกิน ๒%
๔	ความชื้น		
	- เมล็ดข้าวเปลือกแห้งสำหรับขาย	ไม่เกิน ๑๕%	ไม่เกิน ๑๕%
	- เมล็ดข้าวเปลือกแห้งสำหรับเก็บรักษา	ไม่เกิน ๑๔%	ไม่เกิน ๑๔%